

Lisa. 4 Lihaveiste karjaterviseprogrammi rakendamiseks vajalikud tegevused

Üldised ettepanekud

- 1) Motiveerida lihaveisekasvajaid andmeid Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli (EPJ) AS andmebaasi registreerima. Käesoleval hetkel teevad seda järjepidevalt 47% kõikidest lihaveisekarjadest;
- 2) Parendada EPJ süsteemis lihaveiste karjatervise- ja toodanguandmete registreerimist ja tulemusnäitajate nähtavust tootjatele.
- 3) Alustada lihaveiste tervishoiu spetsialistide koolitusega. Käesoleval hetkel puuduvad Eestis lihaveiste tervishoiule spetsialiseerunud loomaarstid, kes oleks läbinud kas sellekohase doktoriõppe, rahvusvahelise internatuuriprogrammi või mõne täiendõppeprogrammi välisriigis. Seetõttu ei ole võimalik tervikliku karjaterviseprogrammi elluviimisega alustada, kuna karjatervise nõustamist õpetavaid inimesi ei ole.

Ettepanekud lihaveiste karjatervisealaste andmete kogumiseks ja analüüsiks

Üldised ettepanekud

- 1) Keskseks andmete registreerimise ja analüüsi kohaks on sobiv EPJ AS;
- 2) EPJ AS juures tuleb edasi arendada Liisu programmi;
- 3) Liisu programmi tuleb lisada veterinaarmoodul, kuhu lihaveisekarju teenindavad loomaarstid saaksid registreerida haigestumuse ja vajadusel raviandmed.

Detailed ettepanekud EPJ AS Liisu programmi arenduseks

- 1) Vajalik on täpsustada abistatud poegimise definitsiooni loomapidajatele, et andmete analüüs oleks farmide lõikes võrreldav;
- 2) Vasikaid on võimalik märgistada esimese 20. elupäeva jooksul. Seetõttu võidakse elusalt sündinud, kuid selle perioodi jooksul surnud veel märgistamata vasikad PRIA/EPJ süsteemi registreerida kui „surnultsünd“. See vähendab andmete täpsust ja näitaja (surnultsündide osakaal) võib olla ülehinnatud;
- 3) Vasikate suremus 1. elukuul võib olla alahinnatud eelnevas punktis toodud põhjustel;
- 4) Interpreteerida teatud mööndustega abortide %, sest ekstensiivse pidamise tingimustes võib abort jääda loomapidajate poolt märkimata. Isegi kui aborti märgatakse, siis omanikel puuduvad loote vanuse määramiseks vajalikud andmed, sest karjas paaritab pull keskmiselt neli kuud või aastaringselt ja paaritust või inda on seetõttu raske märgata. Ka pole tiinuste diagnoosimine lihaveiste karjas endiselt väga levinud praktika;
- 5) Oluline tulemusnäitaja on ahtrate ammede osakaal. Kuna aastate lõikes võib poegimisperiood teatud määral varieeruda, on ajaliste (kalendripäevade) kriteeriumide seadmine ahtruse defineerimisel keeruline. Loomapidajatel peab tekkima võimalus ise märkida loom EPJ süsteemis ahtraks;
- 6) Ammlehmade praakimispõhjuste osas registreeritakse „muude põhjuste“ alla enamasti lihaks realiseerimine. Praakimispõhjuste juurde võiks luua eraldi võimaluse registreerida „ plaaniline lihaks realiseerimine “ eraldi praakimise põhjusena;

- 7) Motiveerida loomapidajaid enam sisestama rümpade andmeid (rümba kaal, rasvasus ja lihaklass). Need on olulised toodangunäitajad ja peaksid kajastuma ettevõtte tulemusnäitajates. Üks võimalus oleks ka andmete automaatne edastamine tapamajast Liisu programmi;
- 8) Rümpade kvaliteedinäitajad tuleks EPJ süsteemi raportites näidata eraldi noorloomade ja ammlahmade kohta. Praegusel kujul ei peegelda need toodangu kvaliteeti (sisaldab praakloomi).
- 9) Lihaveiste värkimise andmete registreerimiseks tuleks luua võimalus Liisu programmi, mille alusel on võimalik tulevikus arendada sõratervise indeks lihaveistele.
- 10) EPJ süsteemis tuleks luua iga-aastased koondraportid karjatervise andmetega (projekti käigus väljatöötatud küsimustiku andmed). Igakuiste raportite tegemine ei ole vajalik seoses tootmise tsüklilisuse ja sesoonsusega.